

บทที่ 3

วิธีการประเมินผลแผนพัฒนา

การติดตามประเมินผลครั้งนี้จะใช้กรอบที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทยกำหนดเป็นแนวทางในการติดตามและประเมินผลแผนยุทธศาสตร์ โดยจะต้องมีความสอดคล้องกับคู่มือการติดตามประเมินผลการจัดทำและแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ซึ่งจะดำเนินการประเมินผลแผนยุทธศาสตร์เฉพาะที่ปรากฏในแผนพัฒนา 3 ปี (2557 - 2559) โดยยึดกรอบของแผนยุทธศาสตร์ 6 ด้านและโครงการตามแผนการดำเนินงานประจำปี 2557 (1 ต.ค. 2556 - 30 ก.ย. 2557) ที่สำคัญจะมุ่งเน้นพัฒนากลไกการติดตามและประเมินผลภายในเทศบาลและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้เข้าใจถึงระบบและกระบวนการในการติดตามและประเมินผลภายใน เพื่อที่จะสามารถดำเนินการติดตามและประเมินผลด้วยตนเองในอนาคต

รูปแบบการประเมิน

การติดตามประเมินผลครั้งนี้ใช้รูปแบบการประเมินผลโดยใช้รูปแบบซีบีเอ็มเดล (CIPP MODEL) และใช้การสนทนากลุ่มแบบมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ด้วยข้อจำกัดด้านเวลา ทีมติดตามประเมินผลจึงจัดกระบวนการในการติดตามและประเมินผล ดังนี้

1. ขั้นตอนการทำความเข้าใจร่วมกันถึงแนวทางการติดตามประเมินผลระหว่างทีมประเมินผลภายนอกและทีมประเมินผลภายในของเทศบาล เพื่อให้ทุกฝ่ายในเทศบาลได้เห็นความสำคัญ และทราบแนวทางการติดตามและประเมินผล ซึ่งจะให้ทุกคนให้ความร่วมมือและเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลในครั้งนี้
2. ขั้นการประเมินผลการดำเนินงาน เป็นขั้นการวิเคราะห์กระบวนการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ ในภาพรวม และแต่ละรายยุทธศาสตร์ โดยเน้นที่ความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินงานที่จะนำไปสู่การบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของแผนยุทธศาสตร์ ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายและชุมชน รวมทั้งความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานของเทศบาล โดยทีมติดตามและประเมินผลจะทำการสนทนากลุ่มบริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในเทศบาล รวมทั้งผู้ที่มีส่วนได้และส่วนเสียจากการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ของเทศบาล
3. บทเรียนสำคัญที่ได้รับจากการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ แล้วนำสิ่งที่ได้รับไปพัฒนาและปรับปรุงแนวทางการดำเนินงานในปีต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูลทีมติดตามและประเมินผลจะใช้วิธีการหลายวิธีประกอบกัน ได้แก่

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวิเคราะห์จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนพัฒนาเทศบาล สามปี (2557 -2559) รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงาน รายงานการประชุม รายงานสรุปผลการดำเนินงานรายกิจกรรมและรายงานการติดตามประเมินผลภายใน

2. การแจกแบบประเมินผลแผนพัฒนาในแต่ละยุทธศาสตร์ในแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 10 หมู่บ้าน ๆ ละ 20 ชุด ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับวัด คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

3. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น นายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล ปลัด รองปลัด ผู้อำนวยการกอง เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในแต่ละรายยุทธศาสตร์ ประชาชนและภาคีเครือข่ายภาครัฐและเอกชน โดยแบ่งเป็น ดังนี้

กลุ่มที่ 1 จัดสนทนากลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประเมินผลแผนพัฒนา และความพึงพอใจในแต่ละยุทธศาสตร์ ระหว่างวันที่ 6-7 ธันวาคม 2557 ณ หมู่ 1 บ้านแม่สาย หมู่ 2 บ้านดอยงาม หมู่ 3 บ้านเวียงพาน และหมู่ 4 บ้านป่ายางใหม่ ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งเป็นตัวแทนจากเทศบาลตำบลเวียงพางคำทั้งข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในแต่ละรายยุทธศาสตร์ ประชาชนและภาคีเครือข่ายภาครัฐและเอกชน จำนวนผู้เข้าร่วมหมู่ละ 20 คน

กลุ่มที่ 2 จัดสนทนากลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประเมินผลแผนพัฒนา และความพึงพอใจในแต่ละยุทธศาสตร์ ระหว่างวันที่ 13-14 ธันวาคม 2557 ณ หมู่ 5 บ้านป่าเหมือดรุ่งเจริญ หมู่ 6 บ้านผาหมี่ และหมู่ 7 บ้านห้วยน้ำริน ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งเป็นตัวแทนจากเทศบาลตำบลเวียงพางคำทั้งข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในแต่ละรายยุทธศาสตร์ ประชาชนและภาคีเครือข่ายภาครัฐและเอกชน จำนวนผู้เข้าร่วมหมู่ละ 20 คน

กลุ่มที่ 3 จัดสนทนากลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประเมินผลแผนพัฒนา และความพึงพอใจในแต่ละยุทธศาสตร์ ระหว่างวันที่ 20 - 21 ธันวาคม 2557 ณ หมู่ 8 บ้านป่าเหมือดสันติสุข หมู่ 9 บ้านป่าเหมือดสุขสำราญ และหมู่ 10 บ้านป่ายางผาแตก ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งเป็นตัวแทนจากเทศบาลตำบลเวียงพางคำทั้งข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในแต่ละรายยุทธศาสตร์ ประชาชนและภาคีเครือข่ายภาครัฐและเอกชน จำนวนผู้เข้าร่วมหมู่ละ 20 คน

กลุ่มที่ 4 จัดสนทนากลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประเมินผลแผนพัฒนา และความพึงพอใจในแต่ละยุทธศาสตร์ วันที่ 19 ธันวาคม 2557 เวลา 8.30-12.00 น. มีผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งเป็นตัวแทนจากเทศบาลตำบลเวียงพางคำทั้งข้าราชการการเมืองและข้าราชการประจำ ได้แก่ นายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล ปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล ผู้อำนวยการกอง เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในแต่ละรายยุทธศาสตร์ ประชาชนและภาคีเครือข่ายภาครัฐและเอกชน จำนวนผู้เข้าร่วม 20 คน

4. การสอบถามความพึงพอใจในการให้บริการต่อประชาชนในพื้นที่ โดยใช้แบบสอบถามโดยการสุ่มตัวอย่างจาก 10 หมู่บ้าน ๆ ละ 20 ชุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการประเมินโครงการ

การสร้างเครื่องมือในการประเมินโครงการครั้งนี้ ได้จัดทำเป็นแบบสอบถามที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ“การประเมินแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเวียงพางคำ ประจำปี 2557” ของเทศบาลตำบลเวียงพางคำ โดยมีวิธีการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการประเมินแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเวียงพางคำ ประจำปี 2557 ของเทศบาลตำบลเวียงพางคำ จังหวัดเชียงราย
2. ศึกษารูปแบบและวิธีการประเมินผลโครงการ รวมทั้งสถิติเพื่อใช้ในการประมวลผลข้อมูลที่ได้จากการศึกษา
3. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือและวิธีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ แล้วนำเครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของเครื่องมือ
4. นำเครื่องมือที่ได้ตรวจสอบแล้วจากผู้เชี่ยวชาญ ไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าความเชื่อมั่น (Validity) โดยใช้เครื่องมือดัชนีวัดค่าความสอดคล้อง (Index of Consistency: IOC) โดยใช้สูตรของ Rowinelli and Hambleton (1977) (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543: 248-249) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

5. นำเครื่องมือไปปรับปรุงและแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงและแก้ไขเรียบร้อยแล้วทดลองใช้กับประชากรที่มีใช้กลุ่มตัวอย่างที่แท้จริง จำนวน 30 คน
7. นำแบบสอบถามดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient Alpha) ดังนี้ (ประคอง กรรณสูตร. 2528: 43)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนของแบบสอบถาม
	s_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ
	s_t^2		

แทน ความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามทั้งหมด

8. แจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินผลโครงการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 1) จัดทำบันทึกข้อความเสนอต่อผู้บริหารเทศบาลตำบลเวียงพางคำ จังหวัดเชียงรายเพื่อขออนุญาตลงพื้นที่ในแต่ละหมู่บ้านเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเวียงพางคำ ประจำปี 2557
- 2) เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มเป้าหมาย โดยคณะนักวิจัยลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ผลการประเมิน เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนาจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) และการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมจากประชาชนในพื้นที่ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและการวิเคราะห์ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
3. การนำเสนอผลการประเมิน เป็นการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานในแต่ละยุทธศาสตร์ โดยใช้ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมจากแหล่งต่างๆ ทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณ วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้ การดำเนินเกิดผลสำเร็จ ปัญหาและอุปสรรค ผลที่เกิดการเปลี่ยนแปลงกับกลุ่มเป้าหมายของโครงการโดยเน้นการวิเคราะห์อธิบายสภาพของปรากฏการณ์ที่เชื่อมโยงระหว่างกระบวนการและเป้าหมายของการดำเนินงานแผนยุทธศาสตร์

สำหรับข้อมูลที่ได้หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการประเมินแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเวียงพางคำ ประจำปี 2557 ของเทศบาลตำบลเวียงพางคำ จังหวัดเชียงราย ที่ผ่านการกรอกข้อมูลเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลทั้งหมดมาตรวจความเรียบร้อยสมบูรณ์และถูกต้องอีกครั้งแล้วจึงนำมาจัดระบบข้อมูลเพื่อเตรียมวิเคราะห์ผล โดยการใช้การประมวลผลจากคอมพิวเตอร์และใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป (SPSS for Window) ดังนี้

1) หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของกลุ่มเป้าหมายในเขตการปกครองของเทศบาลตำบลเวียงพางคำ จังหวัดเชียงราย

2) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับสภาวะแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเวียงพางคำ จังหวัดเชียงราย ประจำปี 2557 หลังจากนั้นนำค่าเฉลี่ยที่ได้จากการวิเคราะห์มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2535: 100)

(1) การประเมินบริบทหรือสภาวะแวดล้อมของแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเวียงพางคำ จังหวัดเชียงราย ประจำปี 2557

4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความสอดคล้องและจำเป็นมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความสอดคล้องและจำเป็นมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความสอดคล้องและจำเป็นปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความสอดคล้องและจำเป็นน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความสอดคล้องและจำเป็นน้อยที่สุด

(2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้นของแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเวียงพางคำ จังหวัดเชียงราย ประจำปี 2557

4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความสอดคล้องและจำเป็นมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความสอดคล้องและจำเป็นมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความสอดคล้องและจำเป็นปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความสอดคล้องและจำเป็นน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความสอดคล้องและจำเป็นน้อยที่สุด

(3) กระบวนการของแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเวียงพางคำ จังหวัดเชียงราย ประจำปี 2557

4.51 – 5.00	หมายถึง	มีปฏิบัติมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีปฏิบัติมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีปฏิบัติปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีปฏิบัติน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	มีปฏิบัติน้อยที่สุด

(4) การประเมินผลผลิตของแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเวียงพางคำ จังหวัดเชียงราย ประจำปี 2557

4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

(5) การประเมินความพึงพอใจของแผนพัฒนาเทศบาลตำบลเวียงพางคำ จังหวัด
เชียงราย ประจำปี 2557

4.51 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด